

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده علوم انسانی و اجتماعی

گروه حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

عنوان

**نظریه عدم امکان اجرای قرارداد با مطالعه تطبیقی
در حقوق انگلیس، آمریکا و ایران**

استاد راهنما

دکتر ابراهیم شعاریان

۱۳۸۹/۹/۳

استاد مشاور

دکتر حسن فرهودی نیا

تعداد صفحات: ۱۰۰
تعداد برگه‌ها: ۱۰۰

پژوهشگر

رحمت اله بشیری

دی ۱۳۸۸

۱۴۵۸۲۶

تقدیم بہ مادر عزیزم

و باشکر و قدر دانی از:

دکتر ابراہیم شکاریان

دکتر حسن فرمودی نیا

دکتر رضا سکوتی

نام خانوادگی: بشیری	نام: رحمت اله
عنوان پایان نامه: نظریه عدم امکان اجرای قرارداد با مطالعه تطبیقی در حقوق انگلیس، آمریکا و ایران	
استاد راهنما: دکتر ابراهیم شعاریان	استاد مشاور: دکتر حسن فرهودی نیا
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: حقوق
گرایش: خصوصی	دانشگاه: تبریز
دانشکده: علوم انسانی و اجتماعی	تاریخ فارغ التحصیلی: تعداد صفحه: ۱۳۹
کلید واژه: انتفای قرارداد یا هدف آن، غیر ممکن شدن اجرای قرارداد، غیر عملی شدن قرارداد، قوه قاهره، سقوط تعهد، قانون متحدالشکل تجاری، شرح حقوق قراردادها.	
<p style="text-align: right;">چکیده</p> <p>هدف اصلی این پژوهش بررسی یکی از مهم ترین مباحث مربوط به حقوق قراردادها یعنی بحث عدم امکان اجرای قرارداد است. در یک سری موارد استثنائی این امر پذیرفته شده است که متعهد از اجرای قرارداد و تعهدات ناشی از آن معاف گردد. در نظام های حقوقی و کشورهای مختلف با هدف قاعده مند کردن این موارد نظریه هایی رشد و توسعه پیدا کرده است. از جمله در انگلیس و آمریکا به عنوان دو کشور مطرح در نظام حقوقی کامن لا نظریاتی از سوی قضات و حقوقدانان برجسته در بیان شرایط و احکام همچنین آثار عدم امکان اجرای قرارداد طرح شده است. در حقوق انگلیس نظریه عقیم شدن قرارداد یا هدف آن و در حقوق آمریکا نیز دکتترین غیر ممکن شدن اجرای قرارداد و غیر عملی شدن قرارداد قابل اشاره است. بر اساس این نظریات در صورت بروز حوادث غیر متظره و غیر قابل انتساب به طرف قرارداد در قراردادهای مستمر که اجرای آن را عملاً غیر ممکن سازد و یا باعث دگرگون شدن ماهیت تعهد اولیه و اصلی شود، در این حالت از زمان وقوع حادثه تعهد وی دایر بر اجرای بعدی قرارداد ساقط می شود. بدیهی است صرف ایجاد دشواری در اجرای قرارداد نمی تواند دستاویزی برای فرار از انجام تعهدات قراردادی باشد در حقوق ایران نیز در شرایط مشابهی حادثه قهری یک عذر معاف کننده محسوب می شود و در نتیجه آن متعهد از پرداخت خسارت ناشی از عدم اجرای تعهد معاف می شود.</p>	

فهرست

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۱	بیان مساله
۳	سوالات تحقیق
۴	بررسی منابع
۴	اهمیت و ضرورت تحقیق
فصل اول: کلیات	
۶	۱-۱- مفهوم و تعریف عقیم شدن قرارداد
۸	۱-۱-۱- پیدایش نظریه در حقوق انگلیس و تحول آن
۸	۱-۱-۱-۱- سابقه تاریخی
۱۰	۱-۱-۱-۲- ظهور نظریه
۱۱	۱-۱-۱-۳- گسترش نظریه به موارد عقیم شدن هدف قرارداد
۱۴	۱-۱-۲- قلمرو تغییر شرایط قراردادی و ضابطه تشخیص آن
۱۴	۱-۱-۲-۱- قلمرو تغییر شرایط قراردادی
۱۶	۱-۱-۲-۲- ضابطه تشخیص در تغییر این شرایط
۱۹	۱-۱-۳- پیدایش نظریه در حقوق آمریکا
۲۰	۱-۱-۳-۱- مفهوم غیر ممکن شدن در حقوق آمریکا
۲۲	۱-۱-۳-۲- دکترین غیر عملی شدن قرارداد

۲۳	۱-۱-۳-۲-۱- قانون متحد الشكل تجاری آمریکا
۲۷	۱-۱-۳-۲-۲- شرح حقوق قراردادها
۲۸	۲-۱- مبانی حقوقی عدم امکان اجرای قرارداد در حقوق انگلیس
۲۹	۱-۲-۱- تئوری شرط ضمنی
۳۳	۱-۲-۲- تئوری تفسیر قرارداد
۳۵	۱-۲-۳- تئوری راه حل عادلانه
فصل دوم: مصادیق عدم امکان اجرای قرارداد	
۴۰	۲-۱- از بین رفتن شیء خاص (موضوع قرارداد)
۴۰	۲-۱-۱- حقوق انگلیس
۴۱	۲-۱-۲- حقوق آمریکا
۴۲	۲-۲- مرگ، عدم اهلیت یا عدم توانایی انجام تعهد
۴۲	۲-۲-۱- حقوق انگلیس
۴۴	۲-۲-۲- حقوق آمریکا
۴۵	۲-۳- غیر قانونی شدن ناگهانی قرارداد
۴۵	۲-۳-۱- حقوق انگلیس
۴۸	۲-۳-۲- حقوق آمریکا
۴۹	۲-۴- انتهای هدف قرارداد
۴۹	۲-۴-۱- حقوق انگلیس
۵۲	۲-۴-۲- حقوق آمریکا

- ۵۳ ۵-۲- غیر ممکن شدن اجرای قرارداد
- ۵۳ ۲-۵-۱- حقوق انگلیس
- ۵۵ ۲-۵-۲- حقوق آمریکا
- ۵۷ ۲-۶- عدم دسترسی به رکن
- ۶۰ ۲-۷- غیر عملی شدن قرارداد

فصل سوم: شرایط لازم برای تحقق نظریه عدم امکان اجرای قرارداد

- ۶۵ ۳-۱- مدت دار بودن قرارداد
- ۶۸ ۳-۲- عدم قابلیت پیش بینی
- ۶۸ ۳-۲-۱- حقوق انگلیس
- ۷۰ ۳-۲-۲- حقوق آمریکا
- ۷۲ ۳-۳- عدم انتساب واقعه به طرفین عقد
- ۷۳ ۳-۳-۱- حقوق انگلیس
- ۷۶ ۳-۳-۲- حقوق آمریکا
- ۷۸ ۳-۴- عدم درج شرط مخالف در قرارداد
- ۷۸ ۳-۴-۱- حقوق انگلیس
- ۸۲ ۳-۴-۲- حقوق آمریکا

فصل چهارم: آثار حقوقی عدم امکان اجرای قرارداد

- ۸۶ ۴-۱- حقوق انگلیس
- ۸۷ ۴-۱-۱- رویه قضایی

۸۸	۴-۱-۱-۱- حقوق مکتسبه قبل از عقیم شدن قرارداد
۸۹	۴-۱-۱-۲- حقوقی که هنوز به دست نیامده است
۹۰	۴-۱-۲- قانون موضوعه
۹۳	۴-۲- حقوق آمریکا
فصل پنجم: عدم امکان اجرای قرارداد در حقوق ایران و سایر کشورها	
۹۷	۵-۱- مفهوم قوه قاهره در حقوق ایران
۱۰۰	۵-۲- مصادیق قوه قاهره در حقوق ایران
۱۰۰	۵-۲-۱- قانون مدنی
۱۰۰	۵-۲-۱-۱- از بین رفتن موضوع قرارداد
۱۰۶	۵-۲-۱-۲- ناممکن شدن عمل مورد تعهد
۱۰۷	۵-۲-۱-۳- انتفای هدف قرارداد
۱۱۰	۵-۲-۲- قانون دریایی
۱۱۱	۵-۲-۳- قانون تجارت
۱۱۳	۵-۳- شرایط قوه قاهره و آثار آن بر قرارداد
۱۱۳	۵-۳-۱- شرایط لازم برای تحقق قوه قاهره
۱۱۳	۵-۳-۱-۱- خارجی بودن حادثه
۱۱۵	۵-۳-۱-۲- غیر قابل دفع بودن حادثه
۱۱۶	۵-۳-۱-۳- غیر قابل پیش بینی بودن حادثه
۱۱۸	۵-۳-۱-۴- عارض شدن عدم امکان اجرای دائمی بعد از انعقاد عقد
۱۲۰	۵-۴- آثار قوه قاهره

۱۲۰	۵-۴-۱- بر وضعیت حقوقی قرارداد
۱۲۱	۵-۴-۲- بر وضعیت متعهد
۱۲۳	۵-۵- حقوق کشورهای دیگر
۱۲۳	۵-۵-۱- حقوق هندوستان
۱۲۴	۵-۵-۲- حقوق آلمان
۱۲۶	۵-۵-۳- حقوق مصر
۱۲۷	۵-۵-۴- کنوانسیون بیع بین المللی کالا
۱۳۰	نتیجه گیری
۱۳۳	فهرست منابع

مقدمه

۱-۱- بیان مساله

قراردادهایی که اشخاص به مناسبت های مختلف منعقد می کنند یک سری آثار را به دنبال دارد. این آثار می تواند شامل انتقال مالکیت، ایجاد حق ارتفاق و انتفاع، مباح شدن انتفاع از مال دیگری و ... باشد. اما اثر مهم و مشترک در تمام قراردادها ایجاد تعهد بین طرفین می باشد. حتی در عقد بیع نیز اگر چه اثر مستقیم عقد انتقال مالکیت است اما در کنار آن طرفین در برابر هم تعهدهایی را نیز بر عهده می گیرند مثل تعهد بر تسلیم مبیع و ثمن آن.

این تعهدات از نیروی الزام آوری برخوردار است و اصولی مثل اصل وفای به عهد و اصل حرمت و قداست قراردادها اقتضای آن را دارد که مفاد ترازی همواره محترم و لازم الوفا باشد. اما این اصول اولیه در شرایط عادی بر آثار قراردادها حاکمیت دارد. این طور نیست که اصل وفای به عهد یک اصل مطلق و استثنا ناپذیر باشد و در هر وضعیتی بتوان از متعهد انتظار داشت که نسبت به اجرای تعهدات خود پایبند باشد و در صورت عدم انجام این تعهدات ملزم به پرداخت خسارت ناشی از آن گردد.

یکی از این موارد استثنائی جائی است که بدون اینکه تقصیری از ناحیه شخص متعهد (هر دو طرف قرارداد یا یکی از آنها حسب مورد) رخ داده باشد، حادثه ای غیر مترقبه اجرای تعهد را با مانع عملی مواجه سازد این حوادث می تواند حوادث طبیعی مثل سیل و زلزله یا وقوع جنگ، انقلاب، اعتصاب، مرگ و مریضی، نوسانات شدید اقتصادی و ... باشد. منطق و انصاف از یک طرف و توجه به قصد مشترک طرفین از سوی دیگر یک قاعده ثانوی را به وجود می آورد که بر اساس آن متعهد از اجرای قرارداد معاف شود اگر این حوادث اجرای قرارداد را ناممکن سازد.

البته نحوه برخورد نظام های حقوقی با این شرایط یکسان نبوده است. هر کدام از آنها با توجه به ساختار حقوقی و اصول حقوقی پذیرفته شده خود نظریاتی را مطرح کرده اند. در این میان می توان به حقوق انگلیس و آمریکا اشاره کرد که در زمینه بحث مربوط به عدم امکان اجرای قرارداد نظریه های مفصل و ریشه داری را مطرح کرده اند. نظام حقوقی کامن لا مبتنی بر رویه قضایی است و لاجرم این نظریه ها نیز توسط قضات دادگاه ها و در جریان دعاوی تحت رسیدگی آن ها ظهور و بروز پیدا کرده است. نهایتاً این عالمان حقوقی بوده اند که به نقد این دکترین ها و توجیه مبنای حقوقی آنها پرداخته اند و اما در کنار بررسی نظریه عدم امکان اجرای قرارداد در این دو کشور رد پای آن در حقوق موضوعه ایران نیز با استفاده از مواد قانونی موجود و تالیفات حقوقی مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

با توجه به آنچه که گفته شد در این پژوهش نظریه عقیم شدن قرارداد یا هدف آن در حقوق انگلیس، نظریه غیر ممکن شدن اجرای قرارداد و غیر عملی شدن قرارداد در حقوق آمریکا و قوه قاهره در حقوق ایران با توجه به منابع مربوط به هر کدام از آنها بررسی خواهد شد. البته برای بررسی

بهرتر این نظریات لازم است ابتدا یک سابقه تاریخی از نحوه شکل گیری آن ذکر گردد و سپس احکام و قواعد مربوطه به صورت تطبیقی در حقوق انگلیس و آمریکا مورد مطالعه قرار گیرد. و نهایتاً حقوق ایران در بخش مستقلی بررسی می شود بدین منظور تحقیق حاضر به پنج فصل تقسیم بندی شده است.

- فصل اول: کلیات
- فصل دوم: مصادیق عدم امکان اجرای قرارداد
- فصل سوم: شرایط لازم برای تحقق نظریه عدم امکان اجرای قرارداد
- فصل چهارم: آثار حقوقی عدم امکان اجرای قرارداد
- فصل پنجم: عدم امکان اجرای قرارداد در حقوق ایران و سایر کشورها

۱-۲- سوالات تحقیق

۱- آیا صرف دشواری در اجرای قرارداد یا تغییر اوضاع و احوال موجود در زمان انعقاد آن

باعث معافیت از انجام تعهدات می شود؟

۲- محدودیتهایی که مانع استناد به دکترین مورد بررسی می شود کدام است؟

۳- در صورت تحقق عناصر تشکیل دهنده نظریه قرارداد چه سرنوشتی پیدا می کند؟

۴- وضعیت تعهد در صورت عدم امکان اجرای قرارداد در حقوق ایران چگونه است؟

۱-۳- بررسی منابع

در حقوق کشورهای انگلیس و آمریکا در زمینه حقوق قراردادها کتاب های زیادی نوشته شده است که یکی از مباحث مهم در این کتاب ها مربوط به موضوع خاتمه قرارداد می باشد. این کتاب ها در حدی که قابل دسترسی بود مورد استفاده قرار گرفته است. همچنین مقالات مفیدی نیز در این زمینه وجود دارد که از طریق نشریات، مجلات و سایت های حقوقی جستجو و در این تحقیق از آن ها کمک گرفته شد. البته تحقیقی که به صورت تطبیقی در حقوق انگلیس، آمریکا و ایران نظریه را مورد بررسی قرار داده و به صورت کتاب یا پایان نامه درآمده باشد صورت نگرفته است. بنابراین موضوع تحقیق حاضر تقریباً تازگی داشته و تحقیقی دیگری با این عنوان و محتوا قبلاً کار نشده است.

۱-۴- اهمیت و ضرورت تحقیق

یکی از رسالت های مهم حقوق تنظیم روابط قراردادی بین اشخاص در عرصه حقوق داخلی و بین المللی می باشد. بنابراین لازم است که حقوق از محدوده مرزهای سرزمینی بیرون کشیده شده و با تهیه و تدوین مقررات یکسان زمینه برای ایجاد هر چه بیشتر وحدت حقوقی فراهم شود. وسیله ای که رسیدن به این هدف را میسر می سازد استفاده از مطالعات تطبیقی در تحلیل مسائل حقوقی است. امروزه نظریه عدم امکان اجرای قرارداد به عنوان یک قاعده کلی در حقوق اکثر کشورها مورد پذیرش

قرار گرفته است از جمله این کشورها می توان به انگلیس و آمریکا اشاره کرد که آرای دادگاه ها و نظریات حقوقدانان شامل مباحث مفصلی در این خصوص می باشد. حقوق ایران نیز با این اصطلاح نامأنوس نمی باشد. بررسی تطبیقی نظریه در این سه کشور کمک خواهد کرد که نقاط افتراق و اشتراک مشخص شده امکان نزدیک تر شدن اصول و مبانی حقوقی ایران با کشورهای مذکور فراهم شود.

فصل اول

کلیات

۱-۱ مفهوم و تعریف عقیم شدن قرارداد

قبل از هر چیز لازم است تعاریف عنوان شده برای دکترین فراستریشن^۱ مورد بررسی قرار گرفته و مفهوم آن روشن شود. از نظر لغوی فراستریشن در معانی عقیم گذاری، بیهوده سازی، خنثی سازی و عجز به کار رفته است (آریانپور کاشانی، ۱۳۸۱، ص ۵۱). و اما از دیدگاه حقوقی اصطلاح فراستریشن به معنای انتفای تعهد یا قرارداد ترجمه شده است (فرهنگ اصطلاحات حقوقی انگلیسی به فارسی، بی تا، ص ۳۲). در فرهنگ حقوقی آکسفورد اصطلاح مذکور بدین صورت معنی شده است: «خاتمه نابهنگام یک قرارداد ناشی از واقعه ای که اجرای آن را غیر ممکن یا غیر قانونی ساخته یا از تحقق هدف اصلی قرارداد جلوگیری می کند فراستریشن زمانی رخ می دهد که برای مثال در قرارداد فروش کالا، کالای معین از بین برود یا در صورت بروز جنگ که یکی از طرفین قرارداد را مبدل به دشمن سازد». (Martin, 2003, p214)

همچنین در فرهنگ حقوقی بلاک در مبحث قراردادها فراستریشن در صورتی محقق می شود که هدف اصلی طرفین قرارداد در نتیجه اوضاع و احوال تغییر یافته و پیش بینی نشده از بین برود که در نتیجه این امر تعهدات طرفین ساقط شده و قرارداد خاتمه پیدا می کند (Black, 1983, p140).

¹ - Frustration

البته این تعریف مربوط به انتفای هدف قرارداد است که در منبع مذکور انتفای خود قرارداد دکترین عدم امکان اجرای قرارداد را تشکیل می دهد. به عبارت دیگر در فرهنگ حقوقی مزبور فراستریشن تحت دو عنوان عقیم شدن خود قرارداد و عقیم شدن هدف قرارداد آورده شده است.

و بالاخره در جای دیگری عنوان شده است که انتفای قرارداد عبارت است از «انحلال و خاتمه نابهنگام قرارداد به لحاظ اضاع و احوالی که اجرای قرارداد و تعهدات را غیر ممکن کرده و یا حداقل قرارداد را نسبت به آنچه طرفین قبلاً پیش بینی کرده اند، آنچنان متفاوت کرده که منطقی نخواهد بود طرفین را ماخوذ و مقید به قرارداد بدانیم. این امر از آنجا که ناشی می شود که عدم امکان اجرای قرارداد و تعهدات که به طور غیر مترقبه رخ می دهد، خواه به صورت واقعی باشد یا به حکم قانونگذار و نتوان آن را متسبب به تقصیر هیچ یک از طرفین نمود، عقد را ساقط و منحل می کند. (Walker, 1980, p506)

به طور کلی در یک جمع بندی می توان عنوان کرد که عقیم شدن قرارداد زمانی رخ می دهد که یک حادثه پیش بینی نشده اجرای قرارداد را غیر ممکن و یا غیر قانونی می کند. همچنین قرارداد را به طور اساسی متفاوت از آنچه که در موقع انعقاد بود، می سازد. نتیجه بروز چنین شرایطی همانا منحل شدن پیش از موعد قرارداد و رها شدن طرفین قرارداد از انجام تعهدات از زمان خاتمه قرارداد است.

تعاریف دیگری نیز در بیان این نظریه به عمل آمده است که مفهوم مشابه و تقریباً یکسانی با تعاریف عنوان شده در بالا دارند. عنصر مشترک همه این تعاریف انحلال ناگهانی و پیش بینی نشده قرارداد در اثر وقوع حادثه ای است که انجام قرارداد و تعهدات ناشی از آن را غیر ممکن یا غیرقانونی سازد. در واقع قرارداد به دلیل عدم امکان اجرای آن که به طور ناگهانی حادث شده است، خاتمه پیدا

می کند. در حقوق انگلیس دکترین فراستریشن تحت عناوینی چون ناممکن شدن اجرای قرارداد،^۲ غیر ممکن شدن اجرای عقد به طور ناگهانی، سقوط^۳ قرارداد به لحاظ عدم امکان اجرای بعدی آن مورد بحث قرار گرفته است بنابراین به طور خلاصه تحقق فراستریشن مستلزم وقوع یک حادثه غیر مترقبه و ناگهانی است که این حادثه منجر به عدم امکان اجرای قرارداد می شود.

در این مبحث به صورت مختصر مفهوم دکترین فراستریشن با استفاده از تعاریف عنوان شده روشن شد که توضیح بیشتر و مفصل تر در مورد مصادیق و شرایط لازم برای تحقق دکترین در حقوق انگلیس و آمریکا بیان خواهد شد.

۱-۱-۱-۱- پیدایش نظریه در حقوق انگلیس و تحول آن

۱-۱-۱-۱-۱- سابقه تاریخی

از لحاظ سابقه تاریخی باید عنوان کرد که زمانی در حقوق انگلیس تعهدات قراردادی به صورت مطلق تلقی می شد و هیچ حالت استثنایی وجود نداشت که در آن حالت بتوان مسئولیت قراردادی را ساقط کرد به عبارت دیگر بر اساس قاعده مطلق بودن تعهدات قراردادی^۴ « لازم نیست که ثابت شود شخص نقض کننده قرارداد در عدم اجرای قرارداد مقصر بوده است» (Hunt, p 178) به عنوان نمونه در دعوی معروف Paradin v. Jane^۵ در سال ۱۶۴۷ یک مستاجر در مورد مال الاجاره اقامه دعوی کرد و ادعا نمود یک شاهزاده آلمانی که دشمن تاج و تخت ملکه بود با یورش به منطقه و تصرف ملک

^۲ - Impossibility

^۳ - Discharge

^۴ - Absolute Contract

^۵ - [1647] Aleyn 26

استیجاریش بعد از اینکه دو سال از شروع اجاره گذشته بود، از او خلع ید کرده و بنابراین او نتوانسته از مورد اجاره استیفای منفعت نماید (Smith and Thomas, 1996, p511) در این پرونده ادعای مستاجر پذیرفته نشد چرا که عنوان شد وقتی یک طرف به واسطه قرارداد خود را ملزم و متعهد می سازد در نتیجه او موظف است که قرارداد را به درستی انجام دهد.

بنابراین در این برهه زمانی در حقوق انگلیس هر طرفی موظف بود قرارداد را به صورت کامل انجام داده و تعهدات ناشی از آن را اجرا نماید و هیچ عذر و بهانه ای از وی در خصوص عدم انجام تعهدات قابل پذیرش نبود چرا که تعهدات قراردادی مطلق تلقی می شد. در این حالت مقررات قانون به هیچ وجه کمکی به متعهد نمی کردند و این شخص متعهد بود که در تنظیم قرارداد هر نوع وضعیت و شرایط احتمالی آینده را جهت معافیت از انجام تعهدات سنگین و مشقت بار در نظر می گرفت و الاً مسئول تلقی می شد حتی اگر انجام تعهدات قرارداد به واسطه ی حوادث غیر مترقبه عملاً و یا قانوناً غیر ممکن می شد. مطلق بودن قرارداد که در پرونده مذکور به عنوان یک قاعده در حقوق انگلیس درآمد، در پرونده های دیگری نیز مورد استناد قرار گرفت. در این پرونده ها در هر وضعیتی تعهدات قراردادی به صورت مطلق و استثناء ناپذیر می بایست به مرحله اجرا در می آمدند. یک مورد پرونده جالب به این صورت بود که مستاجری متعهد شده بود که علاوه بر پرداخت اجاره بها تعمیر ملک مورد اجاره را نیز انجام دهد. با اینکه ملک مزبور آتش گرفته بود و از بین رفته بود، شخص مستاجر از طرف دادگاه محکوم به انجام تعهدات خود شد!^۶

^۶ - Matthey v. Curling [1922] L.R.10 C.P.125

۱-۱-۱-۲- ظهور نظریه

وضعیت بدین منوال ادامه داشت تا اینکه بالاخره در سال ۱۸۶۳ عقیده جدیدی ظهور و بروز پیدا کرد. در این سال در پرونده معروف «تیلور علیه کالدول» قاضی بلکبرن یکی از بزرگترین قضات آن زمان انگلیس با صدور رای آغازگر تحولی بزرگ در زمینه حقوق قراردادهای انگلیس شد و در نتیجه آن با ظهور دکترین عدم امکان اجرای قرارداد قاعده مطلق بودن تعهدات قراردادی که تا آن زمان یک قاعده استثنا ناپذیر فرض می شد، تعدیل و اصلاح شد. شرح پرونده از این قرار است که یک قرارداد بین تیلور و کالدول برای اجاره باغهای معروف به Surrey و سالن موسیقی به منظور اجرای چهار کنسرت بزرگ در چهار روز معین در تابستان ۱۸۶۱ منعقد شده بود. بر اساس قرارداد اجاره کنندگان موافقت کردند که برای هر روز مبلغ یکصد پوند پرداخت کنند.

اما شش روز قبل از اجرای اولین کنسرت سالن بر اثر سانحه آتش سوزی تخریب شد به طوری که اجرای کنسرت ها دیگر غیر ممکن بود. قاضی بلکبرن در این پرونده حکم داد که «قرارداد منتفی شده و خوانندگان مسئول جبران خسارات مسئولان باغ و سالن موسیقی نیستند چرا که باید از اول می دانستند که قرارداد قابلیت اجرا ندارد مگر اینکه بعضی چیزهای خاص و ضروری در راستای اجرای قرارداد وجود داشته باشد و در این شرایط قرارداد مزبور نمی تواند به عنوان یک قرارداد درست و مثبت تلقی شود» (Treitel, 1999, p805).

بنابر عقیده قاضی بلکبرن در قرارداد هایی که اجرای آن منوط به وجود یک چیز یا مورد خاصی باشد بر اساس یک شرط ضمنی در اثر از بین رفتن و تلف شدن آن شیء مورد نظر و بدون اینکه